

УДК 657:658:351

doi: <https://doi.org/10.33763/npndfi2020.04.095>**Олійник Я. В.**

доктор економічних наук, доцент, директор Інституту післядипломної освіти
ДННУ «Академія фінансового управління», e-mail: oleynik_yv@ukr.net
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5895-282X>

Кучерява М. В.

кандидат економічних наук, в. о. завідувача відділу методології бухгалтерського обліку
НДФІ ДННУ «Академія фінансового управління», Київ, Україна, piven_maria@ukr.net
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2948-1234>

Зінченко А. Г.

кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри зв'язків з громадськістю
Національного університету «Києво-Могилянська академія», Київ, Україна, z_mail@ukr.net
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1193-6109>

Коритник Л. П.

кандидат економічних наук, доцент, головний бухгалтер
ДННУ «Академія фінансового управління», Київ, Україна, korytnykl@ukr.net
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7241-9324>

ПРАКТИКА НЕФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ДОБУВНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ¹

Анотація. У 2017 р. Україна на законодавчому рівні зобов'язала великі й середні підприємства складати та оприлюднювати звіт про управління, який є одним із видів нефінансової звітності. До того часу обмежена кількість вітчизняних підприємств складали нефінансову звітність на добровільних засадах, керуючись при цьому різноманітними міжнародними документами. Мета представленої дослідження – встановити, як ухвалення відповідних норм позначається на зростанні числа підприємств, котрі складають нефінансову звітність. Дослідження проводилося на прикладі компаній добувної галузі, діяльність котрих помітно впливає на економіку, екологію й суспільство. З'ясовано, що після прийняття норм стосовно обов'язкового складання підприємствами звіту про управління кількість компаній, які готують нефінансову звітність, істотно зросла. Це доводить важливість законодавчого регулювання у сфері розкриття підприємствами фінансової та нефінансової інформації про їхню діяльність.

Ключові слова: нефінансова звітність, звіт про управління, нефінансова інформація, розкриття, добувні підприємства.

Рис. 2. Літ. 27.

Yana Oliinuk

Dr. Sc. (Economics), Associate Professor, SESE "The Academy of Financial Management",
Kyiv, Ukraine; e-mail: oleynik_yv@ukr.net
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5895-282X>

Maria Kucheriava

Ph. D. (Economics), SESE "The Academy of Financial Management", Kyiv, Ukraine, piven_maria@ukr.net
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2948-1234>

Alla Zinchenko

Ph. D. (History), Associate Professor, National University of "Kyiv-Mohyla Academy",
Kyiv, Ukraine, z_mail@ukr.net
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1193-6109>

¹ Матеріали до статті підготовлені Я. В. Олійник, М. В. Кучерявою, Л. П. Коритник у рамках проекту, що виконується за грантової підтримки Національного фонду досліджень України (реєстраційний номер: 2020.01/0546).

© Олійник Я. В., Кучерява М. В., Зінченко А. Г., Коритник Л. П., 2020

Liliya Korytnyk

Ph. D. (Economics), Associate Professor, SESE "The Academy of Financial Management",
Kyiv, Ukraine, korytnykl@ukr.net
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7241-9324>

**PRACTICE OF NON-FINANCIAL REPORTING OF ENTERPRISES
OF THE EXTRACTIVE INDUSTRY OF UKRAINE**

Abstract. *In 2017 Ukraine joined the countries whose legislation set the requirements for large and medium-sized undertakings to prepare and publish a management report as a type of non-financial reporting. Prior to the adoption of the relevant legislation, the practice of non-financial reporting preparation by domestic enterprises was voluntary and had extremely low submission rates. Therefore, this study aims to determine whether there is an expansion of the practice of non-financial reporting preparation, including management reports, by examining the disclosure of information on the undertakings' impact on the economy, environment and society before and after the adoption of relevant regulations. The extractive industry undertakings were chosen for the purposes of the study. This is caused by their strategic importance for Ukrainian economy and existing positive experience of Extractive Industries Transparency Initiative (EITI) implementation. Among the undertakings of the industry were selected entities included in the 100 largest taxpayers of Ukraine in 2018, according to the data of State Fiscal Service of Ukraine. Within the study, the reports were evaluated by four areas, defined by EU directive requirements, in particular: the context of economic, environmental, social and institutional impact. The observation showed that after the implementation of the regulation on the mandatory preparation of management reports in Ukraine there was an increase in the number of extractive industry companies that prepare non-financial reporting. In addition, it was concluded that companies with long experience in preparing non-financial statements in accordance with the requirements of recognized international documents show the best level of disclosure, in particular in the management report. Companies prepared non-financial statements (management report) for the first time after the implementation of mandatory legislative rules have a lower level of non-financial data disclosure. At the same time, the level of non-financial reporting data usefulness still remains low. Therefore, it was suggested by the authors that a further increase in the transparency of extractive industry companies' activities can be achieved by improving the quality of non-financial reporting.*

Key words: non-financial reporting, management report, non-financial information, disclosure, extractive industry entities.

JEL classification: M41, M48, M49, Q01.

Олейник Я. В.

доктор экономических наук, доцент, директор Института последипломного образования
ГУНУ "Академия финансового управления", e-mail: oleynik_yv@ukr.net

Кучерявая М. В.

кандидат экономических наук, и. о. начальника отдела методологии бухгалтерского учета
НИФИ ГУНУ "Академия финансового управления", Киев, Украина

Зинченко А. Г.

кандидат исторических наук, доцент, доцент кафедры связей с общественностью
Национального университета "Киево-Могилянская академия", Киев, Украина

Корытник Л. П.

кандидат экономических наук, доцент, главный бухгалтер
ГУНУ "Академия финансового управления", Киев, Украина

**ПРАКТИКА НЕФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ
ПРЕДПРИЯТИЙ ДОБЫВАЮЩЕЙ ОТРАСЛИ УКРАИНЫ**

Анотація. В 2017 г. Украина на законодательном уровне обязала большие и средние предприятия составлять и публиковать отчет об управлении, который является одним из видов нефинансовой отчетности. До этого времени ограниченное количество отечественных предприятий составляли нефинансовую отчетность добровольно, руководствуясь при этом различными международными документами. Цель представленного исследования – установить, как принятие соответствующих норм отражается на росте числа предприятий, составляющих нефинансовую отчетность. Исследование проводилось на примере компаний добывающей отрасли, деятельность которых существенно влияет на экономику, экологию и общество. Выяснено, что после принятия норм относительно обязательного составления предприятиями отчета об управлении количество компаний, которые готовят нефинансовую отчетность, существенно возросло. Это доказывает важность законодательного регулирования в сфере раскрытия предприятиями финансовой и нефинансовой информации об их деятельности.

Ключевые слова: нефинансовая отчетность, отчет об управлении, нефинансовая информация, раскрытие, добывающие предприятия.

Підприємства добувної галузі становлять майже третину найбільших платників податків України. У структурі національного ВВП за 2018 р. на сім підприємств добувної промисловості припадало 10,58 % чистого доходу від реалізації [1–7], а плата за користування надрами формувала 5 % доходів державного бюджету [8]. Таким чином, діяльність добувних компаній впливає на рівень і якість життя кожного громадянина.

Разом із тим наразі для компаній цієї галузі характерні невеликий обсяг інвестицій, непрозорість видобутку корисних копалин, протекціоністська політика підтримки з боку держави та слабкі взаємозв'язки з іншими секторами вітчизняної економіки. Добувна галузь відволікає на себе фінансові ресурси й людський капітал, які могли б забезпечити зростання та оновлення інших галузей промисловості. Так, із видобутком і переробкою корисних копалин пов'язано 48 % промислового потенціалу країни та до 20 % її трудових ресурсів [9].

Окрім того, діяльність підприємств цієї галузі великою мірою пов'язана з негативним впливом на довкілля, тому вона є об'єктом постійного інтересу з боку державних органів, інвесторів, екологічних організацій і громади (далі – стейкхолдери).

Відповіддю на пильну увагу і зростаючу критику з боку стейкхолдерів є активна підтримка підприємствами добувної галузі ідеї транспарентності інформації через приєднання до Ініціативи прозорості видобувних галузей (ІПВГ). З 2015 р. Україна щороку готує відповідний звіт. Тож компанії добувної галузі є не лише об'єктом постійного інтересу громадськості, а й виступають лідерами у наданні відомостей про вплив їхньої діяльності на економіку, екологію та суспільство.

До того ж деякі підприємства цієї галузі вже довгий час складають нефінансову звітність. Так, НАК “Нафтогаз України” для розкриття інформації про свою діяльність і взаємодію із зацікавленими особами починаючи з 2000 р. на власному веб-сайті оприлюднює різні форми звітності. У 2000, 2001 та 2004 рр. компанією оприлюднені звіти у формі інформаційно-аналітичних довідок про стан виробничої діяльності її підприємств [10–12]. У 2014 р. фінансова звітність і аналіз виробничої діяльності вперше були доповнені

аналітичними даними про місію, стратегію, реформи, операційну діяльність, а також було надано аналіз фінансової звітності та висвітлено окремі питання соціальної й екологічної відповідальності [13]. З того ж року така розширена форма звітності дістала назву “річний звіт”, який компанія складає за вимогами і стандартами GRI.

З огляду на викладене зміни до національного законодавства щодо розкриття підприємствами визначених видів фінансової й нефінансової інформації у складі звіту про управління, внесені Законом України від 05.10.2017 № 2164-VIII [14], не стали для передових компаній галузі несподіванкою.

У 2019 р. суб'єкти господарювання України мали скласти звіт про управління за попередній, 2018-й, рік, тож інформацію про свій вплив на довкілля, корпоративне управління та суспільство оприлюднює дедалі більше компаній. Для розуміння стану й рівня розвитку нефінансового звітування необхідно проаналізувати розкриття компаніями даних у нефінансовій звітності. Враховуючи істотний вплив діяльності добувних підприємств на економіку, екологію та суспільство, а також їхній досвід нефінансового звітування на добровільних засадах, вивчати практику й проблемні аспекти такого звітування в Україні доцільно саме на прикладі цих підприємств. При цьому акцент робиться на розгляді динаміки складання нефінансової звітності, зокрема звіту про управління, до та після прийняття відповідних нормативних актів, що обумовило вибір напрямку дослідження.

Мета статті – з'ясувати на прикладі підприємств добувної галузі, як закріплення на законодавчому рівні норм щодо складання звіту про управління підприємствами визначених видів впливає на поширення в Україні нефінансової звітності.

Теорія і практика нефінансового звітування стосується дедалі більшої кількості іноземних та вітчизняних компаній, котрі долучаються до сучасних трендів розкриття інформації про сталий розвиток. Тому проблемами розроблення, впровадження й удосконалення нефінансової звітності опікуються представники як вітчизняної, так і зарубіжної наукової спільноти. Наприклад, дослідниками різних країн критично оцінюються запровадження нефінансової звітності [15], масштаби та перспективи її введення [16], вплив розкриття нефінансової інформації на корпоративну соціальну відповідальність [17]. Вітчизняні науковці вивчають наукові моделі складу звітності з огляду на концептуальні підходи розвитку обліку у світі [18, с. 137], особливості впровадження в практику компаній звіту про управління [19], проблеми формування стратегічної звітності промисловими підприємствами України [20], визначають роль нефінансової звітності в оцінці прогресу держави в контексті досягнення Цілей сталого розвитку [21; 22], вносять пропозиції стосовно змісту звіту про управління та вдосконалення нормативно-правового забезпечення нефінансової звітності в нашій країні [23; 24]. Разом із тим дослідження нерідко мають несистемний характер; теоретико-методичні аспекти складання нефінансової звітності, методика оцінки її якості й інформативності щодо досягнення сталого розвитку потребують поглибленого розкриття, а способи та методи емпіричного аналізу нефінансових даних – удосконалення.

Дослідження того, як внесення змін до законодавства стосовно встановлення обов'язку складати звіт про управління вплинуло на кількість компаній, що оприлюднюють нефінансову звітність, проводилося в динаміці: до внесення відповідних вимог до національного законодавства та після набрання чинності відповідними нормами, в такій послідовності.

1. Вибір компаній-респондентів. Зважаючи на істотний вплив на економіку країни, участь у ІПВГ і тривалий досвід складання нефінансової звітності деякими добувними компаніями, для аналізу були обрані підприємства добувної галузі, котрі увійшли в ТОП-100 найбільших платників податків України за 2018 р. (за даними Державної фіскальної служби) [25].
2. Збір і накопичення інформації за даними нефінансової звітності, яка оприлюднюється компаніями-респондентами, концептуальними засадами їх звітування.
3. Узагальнення результатів експертної оцінки нефінансових звітів обраних компаній у контексті дотримання норм національного законодавства та визначення загальних тенденцій.

Джерелами інформації стали нефінансові звіти підприємств добувної галузі за 2018 р., розміщені на їхніх корпоративних веб-сайтах. Збір даних здійснювався методом систематичного, цілеспрямованого спостереження під час дослідження стану нефінансового звітування добувних підприємств, а також експертної оцінки отриманих результатів. Емпіричне дослідження проводилося шляхом визначення відповідності нефінансових звітів підприємств добувної промисловості, що входять до Реєстру найбільших платників податків, вимогам національного законодавства.

Таким чином, було виявлено, що з 32 підприємств добувної й енергетичної галузей, які увійшли до ТОП-100 найбільших платників податків в Україні у 2018 р., третина (11 підприємств, або 34,4 %) підготували й оприлюднили на власних веб-сайтах нефінансові звіти за підсумками 2018 р. (у 2017 р. – чотири підприємства). За результатами 2018 р. нефінансові звіти підготували та оприлюднили на веб-сайтах сім підприємств добувної сфери (НАК “Нафтогаз України”, ПАТ “Північний ГЗК”, ПАТ “Інгулецький ГЗК”, ПАТ “Центральний ГЗК”, СП “Полтавська газонафтова компанія”, АТ “Покровський ГЗК”, ПрАТ “ЗЗРК”) і чотири компанії енергетичної сфери (ДП “НАЕК “Енергоатом”, ДП “Енергоринок”, НЕК “Укренерго”, ПрАТ “Укргідроенерго”). Крім того, ПАТ “Укргазвидобування”, яке входить до складу НАК “Нафтогаз України”, не готувало окремих нефінансових звітів – його дані увійшли до нефінансових звітів НАК “Нафтогаз України” (у 2018 р. було підготовлено звіт за стандартом GRI та звіт про управління).

Слід зауважити, що до аналізу звітності не потрапили також 6 підприємств із переліку найбільших платників податку 2018 р. добувної й енергетичної галузей, котрі входять до складу ДТЕК, оскільки ця компанія має звіт зі сталого розвитку тільки за 2017 р.

Одинадцять підприємств добувної та енергетичної галузей підготували три звіти за стандартом GRI (основний), а саме НАК “Нафтогаз України”, ДП “НАЕК “Енергоатом”, НЕК “Укренерго”; один звіт з елементами GRI (ПрАТ

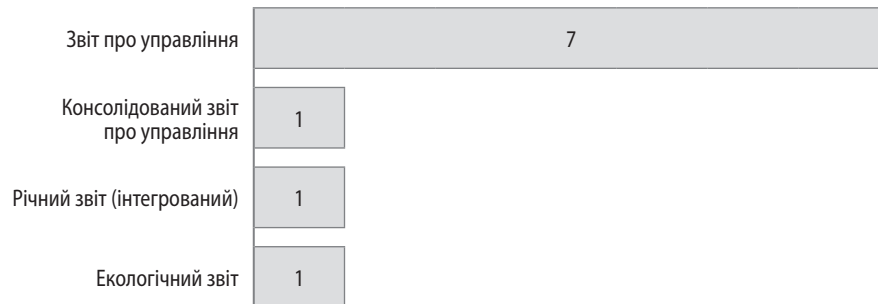

Рис. 1. Нефінансова звітність, що складалася досліджуваними підприємствами добувної галузі України за 2018 р.

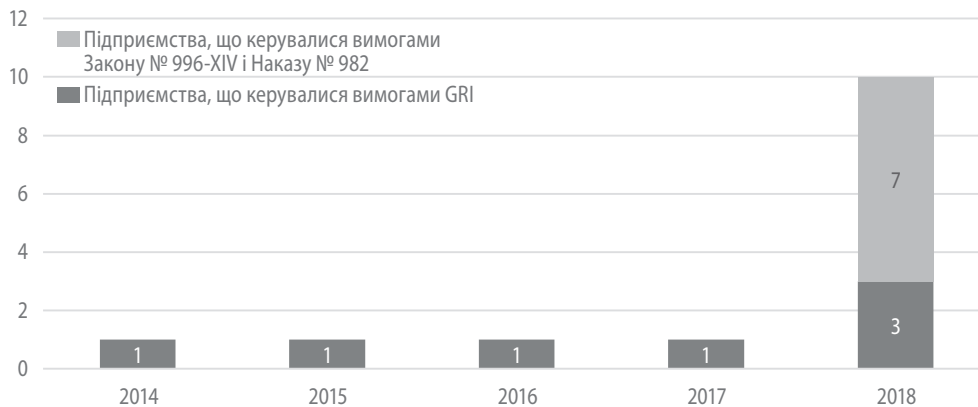
Складено за: Консолідована фінансова звітність / ПАТ “НАК “Нафтогаз України”. 2018. URL: http://www.naftogaz.com/files/Zvity/Naftogaz-18fs-Consolidated_UKR_for-publication.pdf; Фінансова звітність / ПАТ “Північний ГЗК” ГМК. 2018. URL: https://sevgok.metinvestholding.com/upload/sevgok/content/51/PJSC_%20%2ABNORTHERN%20GOK%20%20%20Financial%20statements_2018.pdf.pdf; Фінансова звітність / ПАТ “Центральний ГЗК”. 2018. URL: [https://cgok.metinvestholding.com/upload/cgok/content/51/%D0%A6%D0%93%D0%9E%D0%9A_%D1%84%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D1%82%D1%87%D0%B5%D1%82%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%8C%20\(%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0%D1%8F%20%D0%B4%D0%B5%D1%8F%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%8C\)%20%D0%B7%D0%B0%202018%20%D0%B3%D0%BE%D0%B4.pdf](https://cgok.metinvestholding.com/upload/cgok/content/51/%D0%A6%D0%93%D0%9E%D0%9A_%D1%84%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D1%82%D1%87%D0%B5%D1%82%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%8C%20(%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0%D1%8F%20%D0%B4%D0%B5%D1%8F%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%8C)%20%D0%B7%D0%B0%202018%20%D0%B3%D0%BE%D0%B4.pdf); Фінансова звітність / СП “Полтавська газонафтова компанія”. 2018; URL: https://www.ppc.net.ua/wp-content/uploads/2019/05/zvit_pgnk_2018-1.pdf; Фінансова звітність / ПрАТ “ЗЗПК”. 2018. URL: https://stockmarket.gov.ua/cabinet/xml/show/fin_general/9802; Фінансова звітність / ПАТ “Інгулецький ГЗК” ГМК. 2018. URL: https://ingok.metinvestholding.com/upload/ingok/content/51/%D0%90%D1%83%D0%B4%D0%B8%D1%82_%D0%9F%D1%80%D0%90%D0%A2_I%D0%9D%D0%93%D0%97%D0%9A.pdf; Фінансова звітність / АТ “Покровський ГЗК”. 2018. URL: https://stockmarket.gov.ua/cabinet/xml/show/fin_general/10169.

“Укргідроенерго”) та дев’ять звітів про управління. Як уже зазначалося, звіти у двох форматах (GRI і звіт про управління) підготували НАК “Нафтогаз України” та ДП “НАЕК “Енергоатом”.

Серед семи досліджуваних підприємств добувної галузі промисловості рівень виконання законодавчих вимог щодо підготовки звіту про управління – 100 %. Окрім того, ці підприємства у 2018 р. склали нефінансову звітність інших типів – екологічний звіт, річний (інтегрований) звіт та консолідований звіт про управління (рис. 1).

З 11 компаній, чия звітність досліджується, вісім уперше підготували нефінансовий звіт, а три вже мали досвід складання таких звітів: за стандартом GRI чи з його елементами в попередні роки подавали звіти НАК “Нафтогаз України”, ДП “НАЕК “Енергоатом” та НЕК “Укренерго” (рис. 2).

Аналіз підготовки нефінансової звітності досліджуваними підприємствами засвідчив, що кількість звітів після закріплення на законодавчому рівні норми про обов’язкове складання підприємствами звіту про управління зростає. Ключовими рамками стали Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 № 996-XIV та наказ Міністерства фінансів України “Про затвердження Методичних рекомендацій зі скла-

Примітки: 1. Окрім НАК “Нафтогаз України”, впродовж 2014–2017 рр. підприємства добувної промисловості нефінансову звітність не склали. 2. Закон № 996-XIV – Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 № 996-XIV; Наказ № 982 – наказ Міністерства фінансів України “Про затвердження Методичних рекомендацій зі складання звіту про управління” від 07.12.2018 № 982.

Рис. 2. Динаміка кількості досліджуваних підприємств добувної галузі України, що склали нефінансову звітність

Складено за: Консолідована фінансова звітність / ПАТ “НАК “Нафтогаз України”. 2018. URL: http://www.naftogaz.com/files/Zvity/Naftogaz-18fs-Consolidated_UKR_for-publication.pdf; Фінансова звітність / ПАТ “Північний ГЗК” ГМК. 2018. URL: https://sevgok.metinvestholding.com/upload/sevgok/content/51/PJSC_%20C2%ABNORTHERN%20GOK%2%BB_%20Financial%20statements_2018.pdf.pdf; Фінансова звітність / ПАТ “Центральний ГЗК”. 2018. URL: [https://cgok.metinvestholding.com/upload/cgok/content/51/%D0%A6%D0%93%D0%9E%D0%9A_%D1%84%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D1%82%D1%87%D0%B5%D1%82%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%8C%20\(%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0%D1%8F%20%D0%B4%D0%B5%D1%8F%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%8C\)%%20%D0%B7%D0%B0%202018%20%D0%B3%D0%BE%D0%B4.pdf](https://cgok.metinvestholding.com/upload/cgok/content/51/%D0%A6%D0%93%D0%9E%D0%9A_%D1%84%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D1%82%D1%87%D0%B5%D1%82%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%8C%20(%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0%D1%8F%20%D0%B4%D0%B5%D1%8F%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%8C)%%20%D0%B7%D0%B0%202018%20%D0%B3%D0%BE%D0%B4.pdf); Фінансова звітність / СП “Полтавська газонафтова компанія”. 2018; URL: https://www.ppc.net.ua/wp-content/uploads/2019/05/zvit_pgnk_2018-1.pdf; Фінансова звітність / ПрАТ “ЗЗПК”. 2018. URL: https://stockmarket.gov.ua/cabinet/xml/show/fin_general/9802; Фінансова звітність / ПАТ “Інгулецький ГЗК” ГМК. 2018. URL: https://ingok.metinvestholding.com/upload/ingok/content/51/%D0%90%D1%83%D0%B4%D0%B8%D1%82_%D0%9F%D1%80%D0%90%D0%A2_I%D0%9D%D0%93%D0%97%D0%9A.pdf; Фінансова звітність / АТ “Покровський ГЗК”. 2018. URL: https://stockmarket.gov.ua/cabinet/xml/show/fin_general/10169.

дань звіту про управління” від 07.12.2018 № 982 [26; 27]. Проте говорити про масштабне зростання ще зарано.

Слід підкреслити, що економічні, екологічні й соціальні аспекти діяльності підприємств розкриваються компаніями в різноманітних звітах, котрі відрізняються за назвою, формою, змістом і форматом підготовки; найпоширенішим серед них в Україні є звіт про управління, обов’язок складання якого встановлено законодавчо.

Аналіз наведеної у звітах інформації про екологічні, соціальні й кадрові аспекти та боротьбу з корупцією і хабарництвом (за показниками сфер звітування ESG) показав, що рівень і якість розкриття інформації за цими ас-

пектами різні. Всі національні підприємства оприлюднюють інформацію про екологічні, соціальні та кадрові аспекти в частині політики й результатів її проведення. Проте більшість підприємств не висвітлюють питання політики боротьби з корупцією та хабарництвом і її результати. Навіть якщо така інформація розкривається, вона має описовий характер.

У звітності більшості підприємств не відображаються ризики в екологічних, соціальних і кадрових аспектах. Звітність тих із них, котрі надали інформацію про ризики, при оцінюванні ризиків у екологічних аспектах діяльності підприємств та питаннях боротьби з корупцією й хабарництвом містить здебільшого опис специфічних ризиків, а в соціальних і кадрових аспектах – опис загальних ризиків. У екологічних, соціальних та кадрових аспектах звіти підприємств не розкривають інформацію про ризики, пов'язані з партнерами й ланцюгом постачання. Крім того, жодний звіт не містить ключових індикаторів нефінансового характеру, які стосуються відповідного бізнесу.

Підсумовуючи викладене, доходимо висновку, що прозорість діяльності підприємств добувної галузі країни може бути забезпечена через оприлюднення інформації про стан справ у видобувному секторі держави за показниками сфер звітування ESG (екологія, соціальна й кадрова політика, права людини та боротьба з корупцією і хабарництвом).

Оцінка практики нефінансового звітування підприємств добувної галузі дає підстави стверджувати: рівень складання компаніями нефінансової звітності залежить від наявності інституціонального середовища, зокрема кількості нефінансових звітів (переважно звітів про управління) зростає після введення законодавчих вимог щодо обов'язковості такого звітування; у нефінансовій звітності здебільшого розкривається інформація про екологічні, соціальні й кадрові аспекти, однак питання боротьби з корупцією і хабарництвом та її результатами здебільшого залишаються не розкритими.

Отже, в умовах посилення уваги до питань нефінансового звітування запровадження на нормативному рівні в контексті адаптації національного законодавства до вимог ЄС звіту про управління виступило тригером швидкого збільшення кількості добувних підприємств, які почали складати нефінансову звітність, зокрема звіт про управління.

Список використаних джерел

1. Консолідована фінансова звітність / ПАТ “НАК “Нафтогаз України”. 2018. URL: http://www.naftogaz.com/files/Zvity/Naftogaz-18fs-Consolidated_UKR_for-publication.pdf.

2. Фінансова звітність / ПАТ “Північний ГЗК” ГМК. 2018. URL: https://sevgok.metinvestholding.com/upload/sevgok/content/51/PJSC_%20C2%ABNORTHERN%20GOK%20BB_%20Financial%20statements_2018.pdf.pdf.

3. Фінансова звітність / ПАТ “Центральний ГЗК”. 2018. URL: [https://cgok.metinvestholding.com/upload/cgok/content/51/%D0%A6%D0%93%D0%9E%D0%9A_%D1%84%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D1%82%D1%87%D0%B5%D1%82%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%8C%20\(%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0%D1%8F%20%D0%B4%D0%B5%D1%8F%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%8C\)%20%D0%B7%D0%B0%202018%20%D0%B3%D0%BE%D0%B4.pdf](https://cgok.metinvestholding.com/upload/cgok/content/51/%D0%A6%D0%93%D0%9E%D0%9A_%D1%84%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D1%82%D1%87%D0%B5%D1%82%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%8C%20(%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0%D1%8F%20%D0%B4%D0%B5%D1%8F%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%8C)%20%D0%B7%D0%B0%202018%20%D0%B3%D0%BE%D0%B4.pdf).

4. Фінансова звітність / СП “Полтавська газонафтова компанія”. 2018. URL: https://www.ppc.net.ua/wp-content/uploads/2019/05/zvit_pgnk_2018-1.pdf.
5. Фінансова звітність / ПрАТ “ЗЗПК”. 2018. URL: https://stockmarket.gov.ua/cabinet/xml/show/fin_general/9802.
6. Фінансова звітність / ПАТ “Інгулецький ГЗК” ГМК. 2018. URL: https://ingok.metinvestholding.com/upload/ingok/content/51/%D0%90%D1%83%D0%B4%D0%B8%D1%82_%D0%9F%D1%80%D0%90%D0%A2_I%D0%9D%D0%93%D0%97%D0%9A.pdf.
7. Фінансова звітність / АТ “Покровський ГЗК”. 2018. URL: https://stockmarket.gov.ua/cabinet/xml/show/fin_general/10169.
8. Голобородько Т. В., Шмагайло С. С. Дослідження податкових надходжень: держава, галузі, регіони. *Ефективна економіка*. 2018. № 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6424>.
9. Макроекономічні показники / Державна служба статистики України. 2020. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
10. Інформаційно-аналітична довідка щодо стану виробничої діяльності підприємств НАК “Нафтогаз України” за 2000 рік. URL: http://www.naftogaz.com/files/Zvity/NAK_report_2000.pdf.
11. Інформаційно-аналітична довідка щодо стану виробничої діяльності підприємств НАК “Нафтогаз України” за 2001 рік. URL: http://www.naftogaz.com/files/Zvity/NAK_report_2001.pdf.
12. Результати виробничо-господарської діяльності НАК “Нафтогаз України” за 2004 рік. URL: http://www.naftogaz.com/files/Zvity/NAK_report_2004.pdf.
13. Річний звіт / Нафтогаз України. 2014. URL: <http://www.naftogaz.com/files/Zvity/Naftogaz%20Annual%20Report%202014.pdf>.
14. Про внесення змін до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” щодо удосконалення деяких положень : закон України від 05.10.2017 № 2164-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2164-19#Text>.
15. Олійник Я. В. Інституціональні чинники запровадження нефінансової звітності. *Фінанси України*. 2017. № 9. С. 112–128. URL: <https://doi.org/10.33763/finukr2017.09.112>.
16. Аналіз результатів фінансово-господарської діяльності суб’єктів господарювання в умовах Сталого Розвитку / С. О. Левицька, І. П. Кринична, А. О. Акімова, О. В. Кузьмін. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2018. Т. 2, № 25. С. 115–121. URL: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v2i25.1364760>.
17. Crowther D. A Social Critique of Corporate Reporting: A Semiotic Analysis of Corporate Financial and Environmental Reporting. London : Routledge, 2017. 346 p. URL: <https://doi.org/10.4324/9781315186047>.
18. Єфименко Т. І., Жук В. М., Ловінська Л. Г. Інформація в антикризовому управлінні: глобальний аспект стандартизації обліку та фінансової звітності / ДННУ “Акад. фін. управління”. Київ, 2015. 400 с.
19. Ловінська Л. Г., Олійник Я. В., Бондар Т. А. Нормативно-правове забезпечення звіту про управління підприємств в Україні. *Фінанси України*. 2018. № 6. С. 19–44. URL: <https://doi.org/10.33763/finukr2018.06.019>.
20. Kryshchtopa I. I. Strategic reporting of industrial enterprises: concept, composition, structure. *Актуальні проблеми економіки*. 2014. № 7 (157). С. 449–453.
21. Ловінська Л. Г., Бондар Т. А. Нефінансова звітність як основа інформаційного забезпечення моніторингу досягнення Цілей сталого розвитку. *Фінанси України*. 2019. № 11. С. 20–30. URL: <https://doi.org/10.33763/finukr2019.11.020>.
22. Єфименко Т. І. Звітування зі сталого розвитку: виклики та шляхи подолання. *Фінанси України*. 2019. № 11. С. 9–19. URL: <https://doi.org/10.33763/finukr2019.11.009>.
23. Олійник Я. В., Кучерява М. В. Удосконалення нормативно-правового забезпечення нефінансової звітності в Україні як результат співпраці з міжнародними інституціями. *Фінанси України*. 2019. № 11. С. 31–43. URL: <https://doi.org/10.33763/finukr2019.11.031>.

24. Запровадження нефінансової звітності в контексті імплементації в Україні законодавства ЄС / Т. І. Єфименко, Л. Г. Ловінська, Я. В. Олійник та ін. ; ДНУ "Акад. фін. управління". Київ, 2017. 293 с. URL: https://afu.kiev.ua/getfile.php?page_id=462&num=1.

25. Хто очолив рейтинг: Офіс визначив ТОП-100 найбільших платників податків за 2018 рік / Офіс великих платників податків Державної фіскальної служби. 2019. 25 січ. URL: <http://officevp.sfs.gov.ua/media-ark/news-ark/365564.html>.

26. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 02.11.2020).

27. Про затвердження Методичних рекомендацій зі складання звіту про управління : наказ Міністерства фінансів України від 07.12.2018 № 982. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18> (дата звернення: 02.11.2020).

References

1. PJSC NJSC Naftogaz of Ukraine. (2018). *Consolidated financial statements*. Retrieved from http://www.naftogaz.com/files/Zvity/Naftogaz-18fs-Consolidated_UKR_for-publication.pdf [in Ukrainian].

2. PJSC "Northern GOK" MMC. (2018). *Financial statements*. Retrieved from https://sevgok.metinvestholding.com/upload/sevgok/content/51/PJSC_%20C2%ABNORTHERN%20GOK%2%BB_%20Financial%20statements_2018.pdf.pdf [in Ukrainian].

3. PJSC "Central GOK". (2018). *Financial statements*. Retrieved from [https://cgok.metinvestholding.com/upload/cgok/content/51/%D0%A6%D0%93%D0%9E%D0%9A_%D1%84%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D1%82%D1%87%D0%B5%D1%82%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%8C%20\(%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0%D1%8F%20%D0%B4%D0%B5%D1%8F%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%8C\)%20%D0%B7%D0%B0%202018%20%D0%B3%D0%BE%D0%B4.pdf](https://cgok.metinvestholding.com/upload/cgok/content/51/%D0%A6%D0%93%D0%9E%D0%9A_%D1%84%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D1%82%D1%87%D0%B5%D1%82%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%8C%20(%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0%D1%8F%20%D0%B4%D0%B5%D1%8F%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%8C)%20%D0%B7%D0%B0%202018%20%D0%B3%D0%BE%D0%B4.pdf) [in Ukrainian].

4. JV Poltava Gas and Oil Company. (2018). *Financial statements*. Retrieved from https://www.ppc.net.ua/wp-content/uploads/2019/05/zvit_pgnk_2018-1.pdf [in Ukrainian].

5. PJSC "ZZRK". (2018). *Financial statements*. Retrieved from https://stockmarket.gov.ua/cabinet/xml/show/fin_general/9802 [in Ukrainian].

6. PJSC "Ingulets GOK" MMC. (2018). *Financial statements*. Retrieved from https://ingok.metinvestholding.com/upload/ingok/content/51/%D0%90%D1%83%D0%B4%D0%B8%D1%82_%D0%9F%D1%80%D0%90%D0%A2_I%D0%9D%D0%93%D0%97%D0%9A.pdf [in Ukrainian].

7. JSC "Pokrovsky GOK". (2018). *Financial statements*. Retrieved from https://stockmarket.gov.ua/cabinet/xml/show/fin_general/10169 [in Ukrainian].

8. Holoborodko, T. V., & Shmahailo, S. S. (2018). Tax revenues study: state, industry, regions. *Efektivna ekonomika*, 6. Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6424> [in Ukrainian].

9. State Statistics Service of Ukraine. (2020). *Macroeconomic indicators*. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua/> [in Ukrainian].

10. NJSC Naftogaz of Ukraine. (2000). *Information and analytical report on the state of production activity of the enterprises of NJSC Naftogaz of Ukraine for 2000*. Retrieved from http://www.naftogaz.com/files/Zvity/NAK_report_2000.pdf [in Ukrainian].

11. NJSC Naftogaz of Ukraine. (2001). *Information and analytical report on the state of production activity of the enterprises of NJSC Naftogaz of Ukraine for 2001*. Retrieved from http://www.naftogaz.com/files/Zvity/NAK_report_2001.pdf [in Ukrainian].

12. NJSC Naftogaz of Ukraine. (2004). *Results of production and economic activity of NJSC "Naftogaz of Ukraine" for 2004*. Retrieved from http://www.naftogaz.com/files/Zvity/NAK_report_2004.pdf [in Ukrainian].

13. Naftogaz of Ukraine. (2014). *Annual report*. Retrieved from <http://www.naftogaz.com/files/Zvity/Naftogaz%20Annual%20Report%202014.pdf>.
14. Verkhovna Rada of Ukraine. (2017). *On Amendments to the Law of Ukraine "On Accounting and Financial Reporting in Ukraine" to Improve Certain Provisions*. (Law No. 2164-VIII, October 5). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2164-19#Text> [in Ukrainian].
15. Oliynyk, Ya. (2017). Institutional factors for the introduction of non-financial reporting. *Finance of Ukraine*, 9, 112–128. DOI: 10.33763/finukr2017.09.112 [in Ukrainian].
16. Levytska, S., Krynychnaya, I., Akimova, A., & Kuzmin, O. (2018). Analysis of business entities financial and operational performance under Sustainable Development. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*, 2 (25), 115–121. DOI: 10.18371/fcaptop.v2i25.1364760 [in Ukrainian].
17. Crowther, D. (2017). *A Social Critique of Corporate Reporting: A Semiotic Analysis of Corporate Financial and Environmental Reporting*. London: Routledge. DOI: 10.4324/9781315186047.
18. Iefymenko, T., Zhuk, V., & Lovinska, L. (2015). *Information in Crisis Management: A Global Aspect of the Standardization of Accounting and Financial Reporting*. Kyiv: SESE "The Academy of Financial Management" [in Ukrainian].
19. Lovinska, I., Oliynyk, Ya., & Bondar, T. (2018). Regulatory and legal basis for enterprise management reporting in Ukraine. *Finance of Ukraine*, 6, 19–44. DOI: 10.33763/finukr2018.06.019 [in Ukrainian].
20. Kryshchop, I. I. (2014). Strategic reporting of industrial enterprises: concept, composition, structure. *Actual Problems of Economics*, 7 (157), 449–453.
21. Lovinska, I., & Bondar, T. (2019). Non-financial reporting as the database for monitoring the Sustainable Development Goals attainment. *Finance of Ukraine*, 11, 20–30. DOI: 10.33763/finukr2019.11.020 [in Ukrainian].
22. Iefymenko, T. (2019). Sustainable development reporting: challenges and ways to overcome them. *Finance of Ukraine*, 11, 9–19. DOI: 10.33763/finukr2019.11.009 [in Ukrainian].
23. Oliynyk, Ya., & Kucheriava, M. (2019). Improvement of legislation for non-financial reporting in Ukraine as the result of cooperation with international institutions. *Finance of Ukraine*, 11, 31–43. DOI: finukr2019.11.031 [in Ukrainian].
24. Iefymenko, T., Lovinska, I., Oliynyk, Ya., Bondar, T., & Kucheriava, M. (2017). *Introduction of non-financial reporting in the context of implementation of EU legislation in Ukraine*. Kyiv: SESE "The Academy of Financial Management". Retrieved from https://afu.kiev.ua/getfile.php?page_id=462&num=1 [in Ukrainian].
25. Office of large taxpayers of the State Fiscal Service. (2018, January 25). *Who topped the ranking: The office has identified the TOP-100 largest taxpayers for 2018*. Retrieved from <http://officevp.sfs.gov.ua/media-ark/news-ark/365564.html> [in Ukrainian].
26. Verkhovna Rada of Ukraine. (1999). *On Accounting and Financial Reporting in Ukraine* (law No. 996-XIV, July 16). Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14> [in Ukrainian].
27. Ministry of Finance of Ukraine. (2018). *About the statement of Methodical recommendations on drawing up of the report on management* (Order No. 982, December 7). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18> [in Ukrainian].